

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
BAĞLAMA DERSİ
(TÜRK HALK MÜZİĞİ)
ÖĞRETİM PROGRAMI
9 ve 10. Sınıflar

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI.....	4
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN ÖĒRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĒİ BECERİLER	5
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN ÖĒRENME-ÖĒRETME YAKLAŞIMI	6
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĒERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	7
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	9
BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ	10
9. SINIF BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	12
10. SINIF BAĒLAMA DERSİ ÖĒRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	20

GİRİŞ

Kopuzun Anadolu'daki devamı olan ancak günümüzde popüler kültürün yarattığı ortamlarda sadece bir eğlence aracı olarak görülen ve kullanılan bağlamanın aslında geçmişi binlerce yıl öncesine dayalı; inanç, kültür ve tarih derinliği bulunan bir enstrüman olduğunu unutmamak gereklidir. Bu düşüncelerden hareketle hem "küçük sazın bağrından kopan nağmeleri" hem de Türk müzik geleneğinin eğitimini çağa uygun teknik ve imkânlar ile vererek gelecek nesillere doğru bir şekilde aktarmak, kültür millet ilişkisi bağlamında oldukça önem taşımaktadır.

Bağlama Dersi Öğretim Programı, çalgı çalma eğitimi kapsamında olan bağlama öğretiminin ortaöğretim kurumlarında amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi, kaynak konusu ile içeriğin güncelleştirilmesi ve Türkiye'deki tüm Güzel Sanatlar Liselerinde birlik oluşturulması amacıyla geliştirilmiştir. Bağlama Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanımlar, Türk halk müziğinin temel icra sazı olan bağlamanın geleneksel yapısı, teknik, tavır çalma özellikleri ile ses ve icra sistemleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bağlamanın geçmişten günümüze oluşan kendi özel icra sistemleri temel alınmakla birlikte diğer halk müziği repertuarlarında ve çeşitli arşivlerde bulunan nota yayınları ile sesli ve görüntülü kaynaklara da başvurulmuştur.

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Bağlama Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitimi Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitimi Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Bağlama çalmada temel davranış ve becerileri kavraması ve uygulaması,
2. Bağlamada teknik ve müzikal gelişimini sağlamada sorumluluk bilinci kazanması,
3. Bağlama ve Türk halk müziği ile ilgili eserlerden bir dağarcık oluşturması,
4. Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık gücünü geliştirmesi,
5. Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanması,
6. Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanması,
7. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmesi amaçlanmaktadır

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Bağlama Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Sağ ve sol el koordinasyon becerisi
2. Temiz ses elde etme
3. Çeşitli tezene vuruşlarını uygulama
4. Çeşitli tezene vuruş tekniklerini uygulama
5. Deşifre becerisi
6. Yorumlama (icra)
7. Sahne ve performans becerisi
8. Müziksel işitme
9. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
10. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma
11. Analitik düşünme
12. İletişim
13. Araştırma
14. Problem çözme

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Bilgideki değişim ve gelişim, öğrenci profilinin de eğitim sürecinde değişime uğramasına etki etmektedir. Günümüz öğrenci profili bilimsel ve akılcı düşünme becerisine sahip, araştırmacı ve sorgulayıcı, bilgiyi ezberleyen değil bilgiye ulaşabilen, bu bilgiyi kullanıp paylaşabilen, iletişim kurma becerilerine sahip, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilen, kendini gerçekleştirmiş ve bunun yanı sıra insanlığın ortak değerlerini de sahiplenmiş, yaratıcı, üretken, takım çalışmasına yatkın, öğrenmeyi öğrenmiş ve yaşam boyu öğrenmeyi benimsemiş bireyler olarak tanımlanabilir.

Çalgı eğitimi birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir. Öğrencilerin bu kazanımları edinebilmeleri için öğrenmeyle ilgili çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerekir. Öğrencilerin, bu niteliklere sahip olmaları etkili bir biçimde gerçekleştirilecek olan eğitim uygulamalarından geçmektedir. Bağlama eğitimi sürecinde bağlama çalmaya yönelik gerekli temel becerilerin kazanılması, büyük ölçüde öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmasına ve kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine bağlıdır. Öğrenciler çalıştıkları eserleri dinleyerek yorum ve yorumcular arasındaki farkları tespit edebilir, kendilerine ait bir yorumlama stili geliştirebilirler. Aynı zamanda çaldıkları eserlerin yöresel özelliklerine uygun çalma tekniklerini kavrayarak yaratıcı yönlerini ortaya çıkartabilirler. Öğretmen bilgi dağıtıcı rolü yerine, öğrencilerinin anlam kurmalarına yardımcı rolünü benimsemelidir.

Günümüzde bireylerden, doğru kararlar alıp uygulamaya geçmesi, yaratıcı düşünmesi, problem çözme yeterliğine sahip olması, öğrenmeyi öğrenmesi, ekip çalışmasına yatkın olması ve kendi kendini yönetebilmesi beklenmektedir. Öğrenci merkezli eğitim, öğrenmeyi öğrenmenin esas olduğu, her öğrencinin farklı zaman, tür ve hızda öğrenebileceğini benimseyen, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşünceyi geliştirdiğini kabul eden bir yaklaşımdır. Müzik, seslerin ve ses sürelerinin organize edildiği bir sanattır. Müzik alanı, içerisinde bildirimler taşıyan, bir kısım duygulara göndermelerde bulunan ve çeşitli düzeylerde tasarlanarak yapılandırılan bir ürünün ortaya çıktığı sanatsal bir tür oluşturur.

Geliştirilen Bağlama Dersi Öğretim Programı'nda konular, öğrencilerde güzel yargısı ile birlikte düşünülen müzik bilinci oluşturacak nitelikte ele alınmış, program öğrenme alanları, kazanımlara dayalı olarak düzenlenmiştir. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiş, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşantıları dikkate alınmıştır. Program yaklaşımı; öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme ve değerlendirme metotları ile öğretmen ve öğrencinin rolüne bakış açısından ve ortaya koyduğu aktif sınıf kültürüyle yeni bir yaklaşımı kapsamaktadır. Bağlama Dersi Öğretim Programı'nda kazanımlar; birçok zihinsel beceriyi vurgulamakta, öğrenme süreçlerinde ise aktif öğrenme yöntemlerinin ve öğretimsel işlerin kullanımını gerektirmektedir.

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini sağlayacaktır. Öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim sağlayacaktır. Öğretim sonunda yapılan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır.

Yapılan değerlendirme uygulamaları; öğretim programında belirtilen kazanım, hedef ve amaçlarla örtüşmelidir. Örneğin; öğrenciler bağlamayı çalmada teknik ustalık, yorum gücü, artistik ve etkileyici iletişim, sunum becerileri, artikülasyon/ton, ritim/tempo, titretme, müziksel etki, entonasyon vb. kategorilerde yer alan becerileri edindiklerinde psikomotor; nota yazımı, enstrümana ilişkin teknik kavramları doğru kullanmayı öğrendiklerinde bilişsel ve etkinliklere karşı olumlu tutum geliştirdiklerinde, bireysel olarak ve bir grubun üyesi olarak sorumlulukla çalıştıklarında duyuşsal alana ilişkin kazanımlara ulaşmış olacaklardır. Değerlendirme uygulamaları, farklı öğrenci yetenekleri ve beceri düzeylerinin yanı sıra okul ve sınıf ortamı göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Türk halk müziğinin temel çalgılarından olan bağlama öğretiminde, dersin materyalleri bol ve çeşitli olmalıdır. Geleneksel icra teknikleri için en eski ses kayıtlarına ihtiyaç duyulabilir. Bunun için bir arşiv olmasında fayda vardır. Dersin aynı zamanda tarihî yönünün olması, farklı disiplin alanlarından bahsedilmesini gerekli kılar. Bu nedenle müzik tarihine ilişkin görsel ve yazılı kaynak kullanılabilir. Program kazanımlarının ders içeriğiyle paralel gitmesi açısından özellikle mahalli icraların dinlenmesi ve izlenmesi önemlidir.

2. Bağlama öğretimine başlanıldığında, özellikle ilk yıl (ilk iki dönem), bağlamadan dengeli, düzgün ve temiz ses çıkarılması konusunda hassas davranılmalıdır. Tezene ile üstten ve alttan vurularak çıkarılan ses arasında şiddet veya denge bakımından problem varsa daha sonraki yıl veya dönemlerde de öğrenci uyarılmalıdır. Bu dengesiz ses çıkarmanın sebepleri araştırılarak problem çözülmelidir.

3. Kazanımlarda verilen yöre tavrı, üslup okuyuş ve teorik bilgiler hakkında öğretmen seçim yapabilir. Notaların dışında farklı ses ve görüntüler kullanılmalıdır. Halk müziğinde ozanlık geleneğinin kendi seyrinde gelişip devam ettiği, vurgulanarak hatırlatılmalıdır. Bağlama öğretiminde özellikle yöresel tavır veya üslupların öğretiminde mahalli icraların (mahalli saz, mahalli ses ve halk dansları) izlenmesi çok önemlidir. Bağlama öğretiminde, özellikle yöresel tavır veya üslupların öğretiminde, yöresel müzik kültürünün öğretilmesi için görsel kaynaklar yolu ile yörenin ve yöre insanının yaşayış biçimi hakkında bilgi verilmelidir.

4. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Saygı	Çevreye saygı
Sorumluluk	Ülkesine ve dünyaya karşı sorumluluğu
Çalışkanlık	Azimli olma
Vefalı olma	Hatır bilmek ve saymak

Bu değerlerin öğrencilere aktarılabilmesi için, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

9 ve 10. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9. sınıf düzeyinde on yedi, 10. sınıf düzeyinde iki ünite yer almaktadır. Üniteler ve konuların işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekli hususlar, açıklama veya sınırlamalar ilgili ünite ve konu başlıklarının altında verilmiştir. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
			9.5.2.1.	Dörtlük notaların tezene vuruşunu uygular.	<i>Dörtlük notaların tezene vuruşu sembol ile gösterilir.</i>

BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
ÜNİTE VE SÜRELERİ
9. sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Bağlamanın Tarihi Gelişimi	8	1	2,77
Bağlamanın Tutuluşu	2	1	2,77
Bağlama Çalmada Sağ ve Sol El Teknikleri	6	1	2,77
Tezenenin Teller Üzerinde Kullanımı	4	1	2,77
Bağlamada Dörtlük Notaların Tezene Vuruşu	2	2	5,55
La ve Si seslerinin Bağlamadaki Yerleri	5	2	5,55
Bağlamada Sekizlik Notaların Tezene Vuruşu	3	2	5,55
Do Sesinin Bağlamadaki Yeri	7	2	5,55
Re Sesinin Bağlamadaki Yeri	15	2	5,55
Mi Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Fa Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Sol Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Oktav La Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Oktav Si Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Oktav Do Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Oktav Re Sesinin Bağlamadaki Yeri	8	2	5,55
Onaltılık Nota Değerleri ve Tezene Vuruşları	40	8	22,22
TOPLAM	148	36	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Bağlamadaki Arızalı Sesler	28	14	38,8
Sekiz Birimli Usuller ve Tezene Vuruşları	57	22	61,11
TOPLAM	85	36	100

9. SINIF BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

9.1. BAĞLAMANIN TARİHİ GELİŞİMİ

9.1.1. Bağlamanın Tarihi

9.1.1.1. Bağlamanın tarih içerisinde geçirdiği değişimi açıklar.

a) *Saz ve çalgı terimleri açıklanır.*

b) *Kopuzdan bağlamaya kadar olan süreç açıklanır.*

c) *Orta Asya'dan başlayarak günümüze kadar bağlamanın teknesinde, göğsünde, tel ve perde yapısında ne tür değişikliklerin olduğu açıklanır.*

9.1.2. Bağlamanın Bölümleri

9.1.2.1. Bağlama ailesinin adlarını ve ölçülerini açıklar.

9.1.2.2. Bağlamadaki geleneksel perde adlarını kavrar.

9.1.2.3. Bağlamanın bölümlerini açıklar.

Bağlamanın bölümlerinin en iyi hangi ağaçlardan yapıldığı vurgulanır.

9.1.3. Bağlamada Yapılan Akortlar

9.1.3.1. Bağlama çalarken kullanılan akortları açıklar.

a) *"Bozuk düzen" veya "kara düzen" akordu hakkında bilgi verilir.*

b) *Bağlama akortlanırken hangi sese göre akortlandığı ve bu sesin diyapazona göre duyumları hakkında bilgi verilir.*

c) *Akortlar ve diyapazona göre duyumları porte üzerinde gösterilir.*

9.1.3.2. Bağlamada değişik yörelerde kullanılan akortları açıklar.

9.1.4. Bağlamanın Bakımı ve Korunması

9.1.4.1. Bağlamanın bakımı ve korunmasını kavrar.

Bağlamanın ve genelde tüm çalgıların kuru ve nem olmayan bir ortamda korunması gerektiği vurgulanır.

9.1.5. İnsanın Yapısına Uygun Bağlama Seçimi

9.1.5.1. Beden yapısına uygun bağlama seçmenin yararlarını açıklar.

Bağlama seçiminde ve öğrenciye uygun duruma getirilmesinde bağlama yapımcıları, bağlama öğretmenleri ve bağlama sanatçılarından yararlanılabileceği vurgulanır.

9.2. BAĞLAMANIN TUTULUŞU

Ünite Açıklaması: Bağlamanın hem çalınış biçimi hem de form olarak insanın oturuş pozisyonuna göre gelişmiş veya geliştirilmiş bir çalgı olduğu ve bütün çalgılarda olduğu gibi bağlamayı da iyi bir şekilde icra edebilmenin en önemli şartının doğru bir çalış tekniği kazanılması olduğu vurgulanır. Doğru bir teknikte ancak doğru bir oturuş ve duruş, çalgının ve tezenenin doğru tutulması ile mümkün olduğu belirtilir. Bunların çalgıdan çıkarılan sesin kalitesini etkileyen en önemli unsurlar olduğu, çalgıların tutuş ve çalınış biçimlerinin çoğunlukla insanların doğal duruş veya oturuş pozisyonlarına göre geliştirildiği, form veya yapı olarak da insanların bu pozisyonlarına göre bir çalış tekniği kazandığı açıklanır.

9.2.1. Bağlamada Duruş

9.2.1.1. Çalgıyı doğru tutabilecek konumu kavrar.

a) *Bağlamanın rahat ve doğal çalma pozisyonu vurgulanır.*

b) *Çalgı çalabilmek için doğru duruş pozisyonu fotoğraf veya çizimle gösterilir.*

9.2.2. Bağlama Tutuş

9.2.2.1. Bağlama tutuş şekillerinin insanların doğal yapısına göre değiştiğini kavrar.

9.3. BAĞLAMA ÇALMADA SAĞ VE SOL EL TEKNİKLERİ

9.3.1. Sol/Sağ Elin Bağlama Sapındaki Konumu ve Durumu

9.3.1.1. Sol/sağ elinin doğal duruşunu kavrar.

a) Başparmak ile işaret parmağı arasındaki boşluğa dikkat edildiğinde "U" şeklinde bir ovalliğe sahip olduğu, bağlamanın sapının ise bu biçime göre şekil kazandığı anlatılır.

b) Sadece işaret parmağı ile başparmak arasında kalan bölümün bağlamanın sapına hafifçe değmesi gerektiği anlatılır.

9.3.2. Sol/sağ Elin Bağlama Sapındaki Duruşu

9.3.2.1. Sol/sağ elini klavye üzerine kurallara uygun olarak yerleştirir.

a) Sol/sağ elin bağlamanın sapı üzerindeki doğru duruşu fotoğraflarla gösterilir.

b) 2. Sol/sağ elin bağlamanın sapı üzerindeki yanlış duruşları fotoğraflarla gösterilir.

9.3.3. Sağ/sol Elin Tel Üzerindeki Konumu ve Durumu

9.3.3.1. Tezenenin tel üzerindeki dik duruşunu kavrar.

9.3.3.2. Tezeneyi tekniğine uygun tutar.

9.3.3.3. Tezeneyi tel üzerinde kurallarına uygun olarak çalıştırır.

a) Sağ/sol elin ve tezenenin tel üzerindeki doğru duruşu fotoğraflarla gösterilir.

b) Sağ/sol elin tel üzerinde doğru duruşu alışkanlık hâline gelir.

9.3.4. Bağlama Çalmada Sağ ve Sol Elin Koordinasyonu

9.3.4.1. Sol/sağ el ile tel üzerine yerleştirilen tezeneyi tutan sağ el arasındaki uyumu açıklar.

9.4. TEZENENİN TELLER ÜZERİNDE KULLANIMI

9.4.1. Tezenenin Teldeki Konumu

9.4.1.1. Tezeneyi tel üzerinde bilekten, düzgün ve dengeli hareket ettirir.

9.4.2. Tezeneyi Tele Vuruş

9.4.2.1. Tezeneyi tel üzerinde eşit frekansta ses çıkaracak şekilde aşağı ve yukarı hareket ettirir.

Tezeneyi tel üzerinde bilekten, aşağı ve yukarı hareket ettirirken ayna karşısında çalışmanın faydaları vurgulanır.

9.4.3. Bağlamadan Ses Üretiş

9.4.3.1. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek eşit frekansta, temiz ve dengeli ses çıkarır.

9.4.4. Belirli Sürelerle Tezene Vuruşları

9.4.4.1. Tezeneyi belirli sürelerde kullandığı alıştırımlar yapar.

9.5. BAĞLAMADA DÖRTLÜK NOTALARIN TEZENE VURUŞU

9.5.1. Bağlamada Yukarıdan Aşağıya Doğru Tezene Vuruş

10.5.1.1. Yukarıdan aşağıya doğru tezene vuruş tekniğini uygular.

9.5.2. Dörtlük Notaların Tezene Vuruşu

9.5.2.1. Dörtlük notaların tezene vuruşunu uygular.

Dörtlük notaların tezene vuruşu sembol ile gösterilir.

9.6. LA ve Si SESLERİNİN BAĞLAMADAKİ YERLERİ

9.6.1. La Sesinin Bağlamadaki Yeri

9.6.1.1. Bağlamada la sesinin yerini gösterir.

9.6.1.2. Bağlamada la sesini uygular.

9.6.2. Si Sesinin Bağlamadaki Yeri

9.6.2.1. Bağlamada si sesinin yerini gösterir.

9.6.2.2. Bağlamada si sesini uygular.

Si sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.6.3. Perdeler Basış ve Sol El 1.Parmağın Kullanımı

9.6.3.1. Sol elinin 1. parmağı ile perdeye basmayı gösterir.

a) Öğrenci ilk defa si perdesine 1. parmağı ile basarken parmağı doğru basışın nasıl olduğu nedenleri ile açıklanır.

b) Çalgıdan temiz ses çıkarmada parmak baskısının önemi vurgulanır.

c) 4/4 zamanlı usulde, dörtlük değerde; la ve si sesleri ile ilgili boş tel ve 1. parmağı kullanılabileceği egzersiz veya etütler yazılır.

9.7. BAĞLAMADA SEKİZLİK NOTALARIN TEZENE VURUŞU

9.7.1. Bağlamada Aşağı Yukarı Tezene Vuruşu

9.7.1.1. Yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya tezene vuruş tekniğini uygular.

9.7.2. Sekizlik Notaların Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: Sekizlik notaların tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir. 4/4 zamanlı usulde, sekizlik değerde; la ve si sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütlerin üzerine parmak numaraları yazdırılır.

9.7.2.1. Sekizlik notaların tezene vuruşunu uygular.

9.7.2.2. Tezeneyi tel üzerinde doğru teknikte uygular.

9.8. DO SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.8.1. Do Sesinin Bağlamadaki Yeri

9.8.1.1. Bağlamada do sesinin yerini gösterir.

Do sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.8.1.2. Bağlamada do sesini uygular.

9.8.2. Sol/Sağ El 2. Parmağın Kullanımı

Konu Açıklaması: Öğrenci ilk defa do perdesine 2. parmağı ile basarken parmağı doğru basışın nasıl olduğu nedenleri ile açıklanır. Dörtlük değerlerde la, si ve do sesleri ile ilgili egzersiz ve etütler; 4/4 zamanlı usulde, dörtlük değerde, la, si ve do sesleri ile ilgili 1.ve 2. parmağın kullanılabileceği egzersiz ve etütler; 4/4 zamanlı usulde, sekizlik değerde, la, si ve do sesleri ile ilgili 1.ve 2.parmağın kullanılabileceği egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütlerin üzerine parmak numaraları yazdırılır.

9.8.2.1. Sol/sağ elinin 2. parmağı ile perdeye basmayı uygular.

9.8.2.2. 1 ve 2. parmağını birlikte kullanmayı uygular.

9.8.2.3. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.8.2.4. Bağlama ve tezene tutuşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.8.2.5. Çalgıdan temiz ve dengeli ses çıkartma alıştırmaları yapar.

9.9. RE SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.9.1. Re Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do ve re sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütlerin üzerine parmak numaraları yazdırılır.

9.9.1.1. Bağlamada re sesinin yerini gösterir.

Re sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.9.1.2. Bağlamada re sesinin yerini uygular.

9.9.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.

9.9.1.4. Bağlama ve tezene tutuşunu uygulayarak gösterir.

9.9.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.9.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.9.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların tezene vuruşunu uygular.

9.9.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek eşit frekansta, temiz ve dengeli ses çıkarır.

9.9.2. Sol/Sağ El 3. Parmağın Kullanımı

Konu Açıklaması: Öğrenci ilk defa re perdesine 3. parmağı ile basarken parmağı doğru basışın nasıl olduğu nedenleri ile açıklanır. Öğrencinin sol/sağ elini sap üzerinde aşağı ve yukarı doğru nasıl hareket ettireceği nedenleri ile açıklanır. 2/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do ve re sesleri ile 1., 2. ve 3. parmağın kullanılabilmesi egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütlerin üzerine parmak numaraları yazdırılır.

9.9.2.1. Sol/sağ elinin 3. parmağı ile perdeye basmayı uygular.

9.9.2.2. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirir.

9.9.2.3. Bağlama ve tezene tutuşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.9.2.4. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.9.2.5. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.9.2.6. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların tezene vuruşunu uygulayarak gösterir.

9.9.2.7. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.10. Mİ SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.10.1. Mi Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re ve mi sesleri ile 1, 2 ve 3. parmağın kullanılabilmesi egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.10.1.1. Bağlamada mi sesinin yerini gösterir.

Mi sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.10.1.2. Bağlamada mi sesini uygular.

9.10.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar

9.10.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.10.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.10.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.10.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.10.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.11. FA SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.11.1. Fa Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi ve fa sesleri ile 1, 2 ve 3. parmağın kullanılabileceği egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.11.1.1. Bağlamada fa sesinin yerini gösterir.

Fa sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.11.1.2. Bağlamada fa sesini uygular.

9.11.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.

9.11.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.11.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.11.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.11.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.11.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.12. SOL SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.12.1. Sol Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi, fa ve sol sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.12.1.1. Bağlamada sol sesinin yerini gösterir.

Sol sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.12.1.2. Bağlamada sol sesini uygular.

9.12.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.

9.12.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.12.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.12.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.12.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.12.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.13. OKTAV LA SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.13.1. Oktav La Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi, fa, sol ve la sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.13.1.1. Bağlamada oktav la sesinin yerini gösterir.

La sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

- 9.13.1.2. Bağlamada oktav la sesinin yerini uygular.
- 9.13.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.
- 9.13.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.
- 9.13.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.
- 9.13.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.
- 9.13.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.
- 9.13.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.14. OKTAV Sİ SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.14.1. Oktav Si Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi, fa, sol, oktav la ve oktav si sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

- 9.14.1.1. Bağlamada oktav si sesinin yerini gösterir.
Oktav si sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.
- 9.14.1.2. Bağlamada oktav si sesinin yerini uygular.
- 9.14.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.
- 9.14.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.
- 9.14.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.
- 9.14.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.
- 9.14.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.
- 9.14.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.15. OKTAV DO SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.15.1. Oktav Do Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi, fa, sol, oktav la, oktav si ve oktav do sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

- 9.15.1.1. Bağlamada oktav do sesinin yerini gösterir.
Oktav do sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.
- 9.15.1.2. Bağlamada oktav do sesini uygular.
- 9.15.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirmeyi uygulayarak alıştırmalar yapar.
- 9.15.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.
- 9.15.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.
- 9.15.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.
- 9.15.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.
- 9.15.1.8. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.16. OKTAV RE SESİNİN BAĞLAMADAKİ YERİ

9.16.1. Oktav Re Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, dörtlük ve sekizlik karışık değerlerde; la, si, do, re, mi, fa, sol, oktav la, oktav si, oktav do ve oktav re sesleri ile ilgili egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.16.1.1. Bağlamada oktav re sesinin yerini gösterir.

Oktav re sesinin bağlamadaki yeri bağlama şekli çizilerek klavye üzerinde gösterilir.

9.16.1.2. Bağlamada oktav re sesini uygular.

9.16.1.3. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirmeyi uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.16.1.4. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.16.1.5. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.16.1.6. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.16.1.7. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.16.1.8. Bağlamada alt tel grubundaki bütün natürel seslerin yerini uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.16.1.9. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.17. ONALTILIK NOTA DEĞER VE TEZENE VURUŞLARI

9.17.1. Dört Onaltılık Tartım ( )

Konu Açıklaması: Dörtlük, sekizlik ve onaltılık tartımlardan oluşan egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.17.1.1. Bağlamada dört onaltılık tartımın tezene vuruşunu gösterir.

Dört onaltılık tartımın tezene vuruşu nota üzerinde şekil olarak gösterilir.

9.17.1.2. Dörtlük, sekizlik ve dört onaltılık tartımları karışık okuyarak çalar.

9.17.1.3. Sol/sağ el parmak baskılarını doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.1.4. Sağ ve sol el koordinasyonu doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.1.5. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirmeyi uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.17.1.6. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.17.1.7. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.1.8. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.17.1.9. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.17.1.10. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.17.2. Bir Sekizlik İki Onaltılıktan Oluşan Tartımlar ( )

Konu Açıklaması: Dörtlük, sekizlik ve onaltılık tartımlardan oluşan karışık egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.17.2.1. Bağlamada bir sekizlik iki onaltılık ve iki onaltılık bir sekizlikten oluşan tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

Bir sekizlik iki onaltılık ve iki onaltılık bir sekizlikten oluşan tartımların tezene vuruşları nota üzerinde şekil olarak gösterilir

9.17.2.2. Dörtlük, sekizlik, dört onaltılık ve bir sekizlik iki onaltılık ve iki onaltılık bir sekizlikten oluşan tartımları karışık okuyarak çalar.

9.17.2.3. Sol/sağ el parmak baskılarını doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.2.4. Sağ ve sol el koordinasyonunu doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.2.5. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.

9.17.2.6. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.17.2.7. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.2.8. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.17.2.9. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.17.2.10. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.17.3. Noktalı Sekizlik Tartımlar ( )

Konu Açıklaması: Dörtlük, sekizlik, noktalı sekizlik ve onaltılık tartımlardan oluşan karışık egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.17.3.1. Bağlamada noktalı sekizlik tartımın tezene vuruşlarını gösterir.

Noktalı sekizlik tartımların tezene vuruşları nota üzerinde şekil olarak gösterilir.

9.17.3.2. Dörtlük, sekizlik, noktalı sekizlik, onaltılık tartımları karışık okuyarak çalar.

9.17.3.3. Sol/sağ el parmak baskılarını doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.3.4. Sağ ve sol el koordinasyonunu doğru kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.3.5. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırmaları yapar.

9.17.3.6. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.

9.17.3.7. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırmalar yapar.

9.17.3.8. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırmalar yapar.

9.17.3.9. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.

9.17.3.10. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

9.17.4. Dörtlük Süre İçerisinde Oluşan Senkoplu Tartım ( )

Konu Açıklaması: Dörtlük, sekizlik, noktalı sekizlik, onaltılık ve dörtlük süre içerisindeki senkoplu tartımlardan oluşan egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

9.17.4.1. Bağlamada dörtlük süre içerisinde oluşan senkoplu tartımın tezene vuruşunu gösterir.

Bir onaltılık bir sekizlik ve bir onaltılıktan oluşan tartımın tezene vuruşu nota üzerinde şekil olarak gösterilir.

- 9.17.4.2. Dörtlük, sekizlik, noktalı sekizlik, onaltılık ve senkoplu tartımları karışık okuyarak çalar.
- 9.17.4.3. Sol/sağ el parmak baskılarını doğru kullandığı alıştırımlar yapar.
- 9.17.4.4. Sağ ve sol el koordinasyonu doğru kullandığı alıştırımlar yapar.
- 9.17.4.5. Sap üzerinde sol/sağ elini aşağı ve yukarı hareket ettirme alıştırımları yapar.
- 9.17.4.6. Bağlama ve tezenenin doğru tutuşunu gösterir.
- 9.17.4.7. 1, 2 ve 3. parmağını birlikte kullandığı alıştırımlar yapar.
- 9.17.4.8. Aşağı yukarı doğru tezene vuruşunu uygulayarak alıştırımlar yapar.
- 9.17.4.9. Dörtlük ve sekizlik değerdeki tartımların doğru tezene vuruşunu uygular.
- 9.17.4.10. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10. SINIF BAĞLAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

10.1. BAĞLAMADAKİ ARIZALI SESLER

10.1.1. Si Bemol Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, değişik tartımların ve si bemol arızasının olduğu egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.1.1.1. Bağlamadaki si bemol sesinin pesteki ve tizdeki yerini gösterir.

Si bemol sesinin bağlamadaki pes ve tizdeki yeri şekil çizilerek gösterilir.

10.1.1.2. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.1.1.3. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.1.4. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.2. İki Koma Si Bemol Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, değişik tartımların ve iki koma si bemol arızasının olduğu egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.1.2.1. Bağlamadaki iki koma si bemol sesinin pesteki ve tizdeki yerini gösterir.

İki koma si bemol sesinin bağlamadaki pes ve tizdeki yeri şekil çizilerek gösterilir.

10.1.2.2. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.1.2.3. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.2.4. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.2.5. Si bemol sesinin olduğu halk türkülerini çalar.

10.1.2.6. İki koma si bemol seslerini natürel ve diğer arızalı seslerle birlikte çalar.

10.1.3. Mi Bemol ve İki Koma Mi Bemol Seslerinin Bağlamadaki Yerleri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, değişik tartımların ve si bemol, iki koma si bemol, mi bemol ve iki koma mi bemol seslerinin olduğu egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.1.3.1. Mi bemol ve iki koma mi bemol seslerinin bağlamadaki yerini gösterir.

Mi bemol ve iki koma mi bemol seslerinin pes ve tizdeki yeri bağlamada şekil çizilerek gösterilir.

10.1.3.2. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.1.3.3. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.3.4. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.3.5. Si bemol, iki koma si bemol, mi bemol ve iki koma mi bemol seslerinin olduğu halk türkülerini çalar.

10.1.3.6. Mi bemol ve iki koma mi bemol seslerini natürel ve diğer arızalı seslerle birlikte çalar.

10.1.4. Fa Diyez Sesinin Bağlamadaki Yeri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, değişik tartımların, fa diyez ve öğrenilen bazı arızalı seslerin de olduğu türkü, egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.1.4.1. Fa diyez sesinin bağlamadaki yerini gösterir.

Alt tel grubundaki fa diyez sesinin bağlamadaki yeri şekil çizilerek gösterilir.

10.1.4.2. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.1.4.3. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.4.4. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.4.5. Fa diyez sesinin olduğu halk ezgilerini çalar.

10.1.4.6. Fa diyez sesini natürel ve diğer arızalı seslerle birlikte çalar.

10.1.5. Do Diyez Seslerinin Bağlamadaki Yerleri

Konu Açıklaması: 2/4, 3/4 ve 4/4 zamanlı usullerde, değişik tartımların, do diyez ve öğrenilen bazı arızalı seslerin de olduğu türkü, egzersiz veya etütler yazılır. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.1.5.1. Pes ve tizdeki do diyez sesinin bağlamadaki yerini gösterir.

Alt tel grubundaki do diyez seslerinin bağlamadaki yerleri şekil çizilerek gösterilir.

10.1.5.2. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.1.5.3. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.5.4. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.1.5.5. Do diyez sesinin olduğu halk ezgilerini çalar.

10.1.5.6. Do diyez seslerini natürel ve diğer arızalı seslerle birlikte çalar.

10.2. SEKİZ BİRİMLİ USULLER VE TEZENE VURUŞLARI

10.2.1. 3/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 3/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. 3/8 usulde değişik tartımların olduğu halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.1.1. 3/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

3/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.1.2. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.1.3. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.1.4. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.1.5. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.1.6. 3/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.1.7. 3/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.2. 6/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 6/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir. 6/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazdırılır. 6/8 usulde değişik tartımların olduğu halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazdırılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.2.1. 6/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

6/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.2.2. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.2.3. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.2.4. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.2.5. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.2.6. 6/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.2.7. 6/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.3. 12/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 12/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. 12/8 usulde değişik tartımların olduğu halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazdırılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.3.1. 12/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

12/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.3.2. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.3.3. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.3.4. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.3.5. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.3.6. 12/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.3.7. 12/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.4. 5/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 5/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. Başparmak numara, işaret veya sembol ile gösterilir. 5/8 usulde değişik tartım ve arızaların olduğu zaman zaman başparmağın kullanılabileceği halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazdırılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.4.1. 5/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

5/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.4.2. Bağlamanın üst grup tellerinde başparmağını kullanmasını gösterir.

10.2.4.3. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.4.4. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.4.5. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.4.6. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.4.7. 5/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.4.8. 5/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.5. 10/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 10/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. 10/8 usulde değişik tartım ve arızaların olduğu sol/sağ elinin bütün parmaklarını yerine göre kullanılabilen halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazdırılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.5.1. 10/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

10/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.5.2. Bağlamanın üst grup tellerinde başparmağını kullanmasını gösterir.

10.2.5.3. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.5.4. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.5.5. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.5.6. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.5.7. 10/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.5.8. 10/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.6. 7/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 7/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. 7/8 usulde değişik tartım ve arızaların olduğu sol/sağ elinin bütün parmaklarını yerine göre kullanılabilen halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.6.1. 7/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

7/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.6.2. Bağlamanın üst grup tellerinde başparmağını kullanmasını gösterir.

10.2.6.3. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.6.4. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.6.5. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.6.6. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.6.7. 7/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.6.8. 7/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.6.9. Halk ezgilerini, egzersiz ve etütleri amaca uygun çalar.

10.2.6.10. Sağ ve sol el koordinasyonunu geliştirir.

10.2.7. 9/8 Usul ve Tezene Vuruşu

Konu Açıklaması: 9/8 usullü halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. 9/8 usulde değişik tartım ve arızaların olduğu sol/sağ elinin bütün parmaklarını yerine göre kullanılabilen halk ezgileri, egzersiz veya etütler yazılır. Değişen tezene vuruşu ezgi, etüt veya egzersiz üzerinde gösterilir. Notaları yazılan halk ezgileri, egzersiz veya etütler üzerinde pozisyon belirleyecek parmak numaraları yazdırılır.

10.2.7.1. 9/8 usulün tezene vuruşunu gösterir.

9/8 usulün tezene vuruşu porte üzerinde gösterilir.

10.2.7.2. Bağlamanın üst grup tellerinde başparmağını kullanmasını gösterir.

10.2.7.3. Tezeneyi tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirerek dengeli ses çıkarır.

10.2.7.4. Sol/sağ el 4. parmağını kullanmayı gösterir.

10.2.7.5. Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.7.6. Bağlamadaki perde yerlerini geliştirecek alıştırmalar yapar.

10.2.7.7. 9/8 usulde oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir.

10.2.7.8. 9/8 usulün olduğu halk ezgilerini çalar.

10.2.7.9. Halk ezgileri, egzersiz ve etütleri amaca uygun olarak çalar.

10.2.7.10. Sağ ve sol el koordinasyonunu geliştirecek alıştırmalar yapar.